

Робота у Швейцарії

Як біженцю зі статусом захисту S, вам дозволено працювати у Швейцарії – як за наймом, так і у якості індивідуального підприємця. Регіональні центри зайнятості (RAV) допоможуть вам знайти роботу. Перш ніж влаштуватись на роботу, ви повинні отримати дозвіл на роботу в кантоні.

Якщо ви хочете працювати в Швейцарії, необхідно пам'ятати кілька моментів. Ми розповімо вам, як краще шукати роботу, і пояснимо найважливіші нюанси, пов'язані з трудовим договором.

Пошук роботи

Для пошуку роботи найкраще звернутися до [компетентного регіонального центру зайнятості \(RAV\)](#). Соціальна служба територіальної громади може допомогти вам у цьому або ініціювати реєстрацію за вас. RAV надає вам підтримку у пошуку роботи. Тут також можна пройти курси німецької мови, навчання та підвищення кваліфікації. Однак ви не отримаєте допомоги по безробіттю.

Отримання дозволу на роботу

Для того, щоб працювати в Швейцарії, вам необхідно отримати дозвіл на роботу. За це [відповідають кантони](#) або кантональні органи управління ринком праці («Amt für Wirtschaft und Arbeit» (Відомство економіки та праці) або їхні аналоги). Ви повинні отримати дозвіл, перш ніж приступити до нової роботи або стати індивідуальним підприємцем.

Ваш роботодавець повинен подбати про отримання дозволу та подати заяву. Для цього зазвичай потрібні: копія посвідчення S, копія паспорта та підписаний обома сторонами трудовий договір. Потім відомство перевіряє, чи дотримуються умови оплати праці та умови роботи, прийняті в цій місцевості та галузі. Йдеться про захист вас як працівника.

Як індивідуальний підприємець, ви повинні самі подати заяву та вказати, чим ви маєте намір займатися у Швейцарії і чи є у вас необхідні (фінансові та організаційні) ресурси.

Заяви обробляються відомством у найкоротші терміни.

Щодо трудового договору

В принципі, ви можете вільно вести переговори з роботодавцем про укладання трудового договору. Лише

кілька положень є обов'язковими згідно із законом. Ці положення, передусім положення, передбачені для захисту працівників, є обов'язковими для застосування, навіть якщо у договорі було обумовлено щось ще. Крім того, існують спеціальні колективні трудові договори (GAV) для різних галузей, які можуть містити обов'язкові положення. Запитайте безпосередньо у свого роботодавця.

Ви повинні визначити наступні моменти у трудовому договорі:

- Дата початку трудової діяльності
- Заробітна плата
- Щотижневий робочий час/навантаження
- Сфера діяльності
- Продовження виплати заробітної плати у разі хвороби

Якщо інше не обумовлено письмово, перший місяць нових трудових відносин вважається випробувальним терміном. Під час випробувального терміну діє 7-денний термін повідомлення. Він існує для того, щоб роботодавець і працівник могли краще пізнати одне одного. Випробувальний термін може бути продовжено максимум до трьох місяців.

Що таке справедлива заробітна плата?

Заробітна плата - це насамперед питання переговорів. Проте вона має відповідати місцевим та галузевим стандартам, тобто, не бути демпінговою. Для цього існують різні онлайн-калькулятори заробітної плати (наприклад, www.lohnrechner.ch німецькою, французькою та італійською мовами). Кодекс про зобов'язання не передбачає мінімальної заробітної плати, але вона існує в деяких секторах (наприклад, для хатніх робітниць(-ків), які працюють не менше 5 годин на тиждень в одного і того ж роботодавця). Найкраще запитати про це безпосередньо у вашого роботодавця.

Зарплата зазвичай виплачується наприкінці місяця. Роботодавець віднімає із загальної зарплати необхідні за законом внески на соціальне страхування. Насамперед це стосується фінансування пенсійних відрахувань, а також зборів на страхування:

- AHV/IV/EO: 5,3 %
- Страхування з безробіття: 1,1 %
- Страхування від нещасних випадків: Внески страхування від нещасних випадків, які пов'язані з професійною діяльністю (від 8 годин на тиждень), тобто за нещасні випадки, що сталися у вільний від роботи час, сплачуєте ви, тоді як страхові витрати за нещасні випадки на виробництві несе роботодавець. Внески становлять від 1,4 до 2 %.
- Пенсійний фонд (за річної зарплати від 21 510 швейцарських франків): залежно від віку та правил пенсійного фонду.

Ваш роботодавець зобов'язаний щомісяця надавати вам письмовий розрахунковий листок із зазначенням різних відрахувань.

Що станеться, якщо я захворію?

Якщо ви захворіли, зарплата продовжуватиме виплачуватись протягом обмеженого періоду часу. Якщо ви ні про що не домовлялися, застосовується чинний закон. У перший рік роботи продовження виплати заробітної плати триває три тижні за умови, що ви вже пропрацювали більше трьох місяців або термінові трудові відносини були узгоджені на термін понад три місяці. Після першого року роботи продовження виплати заробітної плати триває протягом «пропорційного періоду». У законі не сказано, який період є «пропорційним». Тому різні суди розробили шкали, які є орієнтиром.

Ситуація змінюється, якщо роботодавець уклав договір страхування щодо оплати днів непрацездатності. І тут діють Загальні умови медичного страхування. Як правило, вони передбачають виплату 80 % заробітної плати протягом не більше як 720 днів непрацездатності. Роботодавець може відняти половину страхових внесків з вашої загальної зарплати.

Якщо ви захворіли і не в змозі працювати, проконсультуйтеся з лікарем. Він може видати вам довідку про непрацездатність, яку ви повинні надіслати своєму роботодавцю.

При цьому: продовження виплати заробітної плати є обов'язковим. Це правило також застосовується, якщо ви працюєте неповний робочий день або в погодинному режимі. Нараховується повна зарплата, яка має виплачуватись у звичайних умовах. Заробітна плата має бути такою ж, якби ви працювали.

Як і коли ви можете розірвати трудовий договір?

Відповідно до закону, розірвання договору не має відбуватись у спеціальній формі, тобто воно можливе і в усній формі. Однак сам трудовий договір або колективний трудовий договір може передбачати особливу форму (як правило, у цьому випадку повідомлення має бути подано у письмовій формі). Щоб мати можливість довести, що роботодавець отримав повідомлення, найкраще зробити це у письмовій формі. У разі звичайного розірвання договору мають бути дотримані певні строки повідомлення. Якщо у трудовому договорі нічого не зазначено з цього приводу, то Господарський кодекс встановлює такі терміни:

- протягом випробувального терміну: 7 днів
- в 1-й рік роботи: один місяць
- з 2-го по 9-й рік роботи: два місяці
- з 10-го року роботи: три місяці

Як вже було згадано, у договорі можна обумовити інші терміни повідомлення. Однак терміни мають бути однаковими як для вас, так і для роботодавця.

Для розірвання договору вказувати причину не потрібно. Однак тут не має бути зловживань. Про зловживання йдеться, якщо розірвання сталося з несправедливих мотивів, наприклад, тому що ви обстоювали свої права у трудових відносинах. Ви можете захистити себе від такого розірвання договору. Ви повинні оскаржити це у письмовій формі протягом строку повідомлення та можете подати скаргу до компетентного суду протягом 180 днів з моменту укладення договору. Однак при цьому ви не можете вимагати відновлення на роботі, а «лише» грошову компенсацію. Вона може становити суму розміром до шестимісячної заробітної плати.

Лише у виняткових випадках ви можете бути звільнені без попередження. Причиною цього, однак, може стати лише серйозна провина. Одноразової помилки зазвичай недостатньо. Необґрунтоване звільнення без повідомлення може бути оскаржено у суді. І тут також можна вимагати компенсацію.

Особливий випадок: Терміновий контракт

Трудовий договір також може бути обмежений у часі. У цьому випадку договір автоматично закінчується у погоджену між вами та роботодавцем дату. Особливих дій для розірвання договору не вимагається.

Якщо ви продовжуєте працювати довше за обумовлений термін, терміновий трудовий договір переходить у постійні трудові відносини. І увага: Термінові поновлювані (так звані «ланцюжкові») трудові договори неприпустимі (коли кілька термінових трудових договорів об'єднуються разом, щоб обійти захисні положення у трудовому договорі).

Додаткова інформація

Додаткову інформацію про трудовий договір, а також про дозвіл на роботу можна знайти тут:

- [Державний секретаріат з міграції \(ДСМ\)](#) надає багато інформації українською та російською мовами.
- Суди пропонують безкоштовні юридичні консультації з питань трудового права. Дізнайтеся про відповідні дати і візьміть із собою будь-кого, хто зможе перекладати для вас.